

KRIKŠČIONYBĖ IR LIBERALIZMAS: VERTYBINIAI TAKOSKYROS IR SUDERINAMUMO PRINCIPAI

Povilas Aleksandravičius
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
povilasal@mruni.eu

Tikslas – parodyti, kad autentiška, ideologinės formos atsikračiusi krikščionybė ir tam tikras bendruomenines vertybes išpažįstantis, kraštutinio individualizmo ir libertarizmo atsikrėjęs liberalizmas yra vienas kitą sąlygojantys ir vienas iš kito kylantys fenomenai.

Metodologija. Mokslinio tyrimo metodas – šaltinių vertinimas, mokslinių tekstų analizė, lyginamasis. Nagrinėjamos įvairios krikščioniškos ir liberaliosios mąstysenos formos ir, pasitelkus iš krikščionybės kilusią bei Vakarų civilizacijoje normatyvine tapusią žmogaus kaip asmens sampratą, ieškoma vertybinių sąsajų tarp krikščionybės ir liberalizmo.

Rezultatai. Krikščionybė ir liberalizmas iki šiol sudaro esminius principus, kuriais remiantis Lietuvoje formuojasi ir individualus žmogus, ir visuomenė. Jie abu neabejotinai užima pirmaprades vietas ir europietiškosios, ir lietuviškosios tapatybės genezėje. Tačiau, nežiūrint krikščioniškojo liberalizmo, kaip politinės pakraipos, egzistavimo Europoje ir Lietuvoje, viešojoje opinijoje liberalizmas ir krikščionybė yra laikomos tarpusavyje nesuderinamomis pasaulėžiūromis. Iš tiesų, tam tikras liberalizmas, ypač libertarinė jo pakraipa, ir tam tikra krikščionybė, ypač linkusi į modernųjų laikų tradicionalizmą ir ideologinę mąstymo formą, negali turėti nieko bendro. Tačiau atidesnė analizė rodo, kad liberalizmo ir krikščionybės suderinamumas yra ne tik įmanomas, bet ir natūralus, jeigu

tik, pirmu atveju, yra integruotas etinis bendruomeniškumo principas, ir, antru atveju, yra atsisakyta ideologizuoto požiūrio į individą.

Tyrimo reikšmė ir naujumas. Lietuvos visuomenė pažįsta labiau libertarinę liberalizmo kryptį bei ideologizuotą krikščionybės atmainą, todėl jos mąstyme sutaikyti abi tendencijas yra sunku. Tačiau šis sunkumas atskleidžia ir lietuviškosios visuomenės bėdą: čia spontaniškai manoma, jog laisvė ir individas, iš vienos pusės, ir, iš kitos, bendruomeniškumą puoselėjančios vertybės natūraliai prieštarauja tarpusavyje, o tai lemia ganėtinai pesimistinį, siaurą ir neretai ekstremistinį požiūrį į visuomenės vystymosi perspektyvas. Autentiškos krikščionybės ir etiškai atsakingo liberalizmo principų pažinimas, leidžiantis suderinti laisvus individualius pasirinkimus ir bendruomeninius poreikius, sudarytų galimybes atsirasti kur kas brandesniai visuomeninei savivokai.

Reikšminiai žodžiai: krikščionybė, liberalizmas, asmuo, bendruomeniškumas.

Tyrimo tipas: mokslinis tyrimas.